

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ
מראי
מקומות
עומקא דדינא

הלכות חמץ במסחר ג
CORPORATE CHAMETZ

THE DISTRIBUTION OF THIS VOLUME HAS BEEN SPONSORED BY

REB SHIMSHON BIENSTOCK AND FAMILY

IN HONOR OF THE YORUCHA CHABURA AT THE KOLLEL LOS ANGELES
AND IN APPRECIATION OF ITS ROSH CHABURA - RABBI ZALMAN FRAGER

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

Prepared by Rav Yosef Kushner

Head of Shabbos and Issurei Hana'ah Division

Rav Dovid Grossman
Rosh Bais HaVaad

Rabbi Yaakov Tescher
Director of Torah Projects

Reb EC Birnbaum
Chief Marketing Officer

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rabbi Ariel Ovdia
Yorucha Content Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

A project of **BAIS HAVAAD**
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

105 RIVER AVENUE, SUITE #301, LAKEWOOD, NJ 08701

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן הענינים

חלק א'- חמץ של נכרי או של הפקר שמונח ברשות ישראל

- 8 גדרי חיוב בדיקת חמץ וביטול חמץ
- 11 חמץ שהכניס עכו"ם לעסק או בנין של ישראל
- 14 בנינים של ישראל המושכרים לנכרים
- 19 חובת ביעור חמצו של מומר

חלק ב'- הנאה מחמץ בפסח

- 22 ישראל שעוסק עם חמץ בפסח
- 26 הנאה מחמץ של עכו"ם בפסח
- 27 עבודה בחמץ של עכו"ם
- 30 איסור רוצה בקיומו של חמץ

חלק ג'- חמץ שהגיע לרשות ישראל או לאוצרו בפסח

- 34 קבלת דורון או משלוח של חמץ
- 36 שילמו חמץ בעד שכירות
- 40 טלטול חמץ בידו
- 42 חמץ ברשותו שעבר עליו הפסח

For a full subject overview, see pages 48-51

For info about specialized corporate mechiras chametz see back inside cover

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"l
לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

**ARYEH WEISS
& FAMILY**

THE KUTOFF FAMILY
לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל, ברכה
לאה בת אריה לייב ע"ה

**MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"l**
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

**BARRY LEBOVITS
& FAMILY**

the program that is transforming the way from business is conducted

CORE COMPONENTS OF OUR PROGRAM

1

MAREH MEKOMOS BOOKLET

A set of carefully curated source sheets created by expert Dayanim in the field, which enables you to learn the sugya in depth and gain a thorough understanding of the topic and its intricacies.

2

AUDIO BLATT SHIUR

A daily 15-minute audio shiur delivered by a Dayan who serves as your "virtual chavrusa" and walks you through the entire limud for the day, helping to connect it into a cohesive sugya.

3

WEEKLY OVERVIEW VIDEO

At the culmination of each week's learning, an overview/halacha l'maaseh shiur is presented, where the concepts internalized through the week come to life in real-life workplace scenarios.

4

BUSINESS HALACHA DAILY Q&A

Daily 3-5 minute videos that are in sync with the topics of the Yorucha Curriculum, and go through practical questions and answers on the subject at hand.

ATTENTION CHABUROS: Additional zoom Q&A sessions can be arranged | Need help finding a Rosh Chabura? Contact us

Join as an individual, as a community with your shul and chavrusos, or a business!

Receive your content via

WhatsApp

EMAIL

WEBSITE

Listen on
Apple Podcasts

LISTEN ON
Spotify

Listen on
Google Podcasts

732.232.1412

888.485.VAAD(8223) #302

yorucha@baishavaad.org

baishavaad.org/yorucha

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in the coming three-week Sugya.

PREFACE

The Torah forbids retaining any Chametz in our possession over Pesach. In addition, there is a positive commandment to get rid of any Chametz. Chazal further required all Jews to both search for and destroy all Chametz before Pesach, and also to annul any Chametz in their possession.

1. In the first section we will discuss business owners who have non-Jews frequenting their offices or buildings on Pesach, whether the Jewish owner or landlord is responsible for Chametz that may be brought into the premises. Another discussion is whether workers who are typically fed by their Jewish employer can be allowed to eat Chametz at their place of employment.
2. Part two discusses the Torah prohibition of benefitting from Chametz on Pesach. This includes benefit derived from Chametz belonging to a non-Jew, such as business transactions or insurance involving Chametz merchandise. Even if an establishment was sold to a non-Jew for the duration of Pesach, the Jewish owner may not benefit from Chametz related profits, or even the mere retention of a job due to Chametz.
3. Lastly, we will look at the rules of Chametz after Pesach. If a Jew possessed Chametz on Pesach it is forever prohibited for use. What if a delivery of Chametz arrived on Pesach? What if the Jew canceled the order, but it arrived anyway? Must he refuse delivery or can he allow it to remain outside until after Pesach? We shall see that even the mere handling of Chametz can be prohibited, despite the lack of intention to acquire it.

הקדמה

התורה אסרה להשהות חמץ בפסח, והמשהה אותו ברשותו עובר בלאו, שנאמר (שמות יב יט) שאור לא ימצא בבתיכם, וכן נאמר (שם יג ז) ולא יראה לך חמץ. וכן חייבה תורה להשבית ולבער החמץ שנאמר (שם יט טו) אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם.

במשנה ריש פסחים מבואר שיש חיוב לישראל לב"דוק את ביתו ורשותו קודם פסח ולחפש אחר החמץ הנמצא בו לבערו בזמן ביעורו. ויש לדון באופן שיש נכרים הנכנסים לרשותו או לעסקו בפסח, איך מתקיימים דיני הבדיקה או הביעור.

1. ראשית כל, צריכים לבאר מה הדין בחמץ שה"כניס עכו"ם לעסק או לבנין של ישראל האם יש בזה חיוב לבערו. עוד צריכים לברר בכה"ג שיש לישראל בנינים המושכרים לנכרים, והישראל בעצמו לא נמצא שם כלל בפסח, האם צריך להזהר שלא יהיה חמץ בתוך הבנינים בפסח או לא.

2. עוד נבאר בע"ה דין הנאה מחמץ בפסח, כגון ישראל שמוכר עסקו לעכו"ם בפסח, אבל מקבל רווחים מחמת החמץ שיש בו. או למשל אם צריך את החמץ כדי שלא יתבטל עסקו מכל וכל במשך ימי הפסח, שנמצא שהגם שמכר את העסק לעכו"ם, סו"ס הוא נהנה מהחמץ שע"ז יהי לו עסק אחר פסח.

3. וכן יש לברר מה דין חמץ המגיע לרשותו של ישראל ע"י הדואר (mail) וכדו', האם יכול לקבלו או חייב מיד לבערו? ומה הדין בישראל הקונה "סג"י רות" (closeouts) ומגיעים למחסנים שלו הרבה משלוחים של סחורה אף בפסח, והרבה פעמים יש בהם חמץ והוא לא ידע מזה עד אחר פסח: א', האם עובר עליו משום בל יראה, ב', אם נחשב חמץ שעבר עליו הפסח ואסור ליהנות ממנו?

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON Corporate Chametz

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

Can I allow gentiles to bring chametz into common areas of my business, like picnic tables or other areas that contain food?

2

If I forgot to sell some chametz merchandise before Pesach, and it was sold on Amazon over Pesach, am I allowed to receive the money?

If I cannot stop the money from coming in what am I to do?

4

I am a nurse and part of my job is to bring chametz to the non-Jewish patients, is there any issue with that?

3

I discovered after Pesach that I had received a shipment of closeouts to my warehouse that included some Chametz, can I use it?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק ג' חמץ שהגיע לרשות ישראל או לאוצרו בפסח

תוכן העניינים

- קבלת דורון או משלוח של חמץ 34
- שילמו חמץ בעד שכירות..... 36
- טלטול חמץ בידו..... 40
- חמץ ברשותו שעבר עליו הפסח..... 42

הלכות פסח סימן תמח

כט באר הגדה

תמח דין חמץ שעבר עליו הפסח. וכו' ז' סעיפים:

א משנה פסחים כ"ח ב טור בשם אביו הראש נפ"כ דפסחים (ה"ה) אפילו כיום ראשון נקט יום אפילו יום נקט יום

א (א) * חמץ (ב) של (ג) [א] אינו יהודי שעבר עליו הפסח מותר אפילו באכילה: ב (א) [ב] אינו יהודי מביא לישראל (ג) דורון חמץ (ד) ביום (ה) אחרון של פסח (ו) (ד) לא (ה) יקבלנו הישראל וגם (ה) לא יהא ניכר מתוך מעשיו שחפץ בו (ו) וטוב (ו) שיאמר שאינו רוצה שיקנה לו רשותו; והא דנקט יום

אחרון [א] אפילו יום אחרון שהוא מדרגתו לא יקבלנו מידו כ"כ הטור וכן הביא הכ"י בשם הרשב"א.

שערי תשובה

[א] א"י. ענה"ט ומ"ש בשם ה"ה כישראל וא"י שותפים עיין בתשובת שאגת אריה סימן פ"ט וסימן ז' שכתב ואלו חלקו אחר הפסח אע"פ שלא מכר לא"י קודם הפסח מ"מ גם חלק הישראל מותר ועיין בשו"ת בית אפרים סימן מ"ז מ"ש בעיני זה ועיין בשאגת אריה סימן ז"א בשני ישראלים שותפים והאחד מכר חמצו לא"י קודם פסח ככל מקום שהוא לא"י והשני לא מכר וחלקו אחר הפסח חלקו של זה שכתב מותר ושל זה שלא מכר אסור ע"פ: [ב] א"י. ענה"ט ועיין בשו"ת בית אפרים סימן ז"ד באחד שהיה לו מאל"ץ מונח ביו"ט והוא של א"י לעשות י"ש והא"י אמר לו שיעשה ממנו י"ש בפסח וענ"פ מכר המאל"ץ כדיו והו"ט הי"ט העיל המאל"ץ לתוך המים רומחים לעשות ממנו י"ש ויש מפקפקים לומר שלפי שלא הודיע להקונה שהו"ט הי"ט יעיל התבואה לתוך המים הו"ל מקח טעות. והעליתי שאין לנטל המקח בשביל זה וע"ש העתק מכת"י הגאון בעל פ"י ז"ל שדעתו לומר דמאל"ץ הו"י חמץ נוקשה ושם מנואר שהכל לפי הענין אם הוא מקולקל הרבה עד שנפסל מחלינת אדם דרך שנמנאר סימן חמ"ב הו"י נוקשה ולכן יש להחיר בענין זה ולרווחא דמלתא יש לנטל ברוב מאל"ץ שלא עשה"פ ע"ש ואדמו"ר הגאון מו"ה סענדר ז"ל כתב בתשובת כח"י במאל"ץ שכתמו למכור קודם הפסח ונדע בפסח

באר היטב

(א) אינו יהודי. כ"ל דמי שיש לו שותפות עם האינו יהודי בתחנת ועבר עליו פסח אף דחליה שהוא של ישראל נאסר בהנאה מ"מ כשהחמץ אחר פסח עם הא"י חלקו של א"י [הואיל ואחר פסח אינו אלא מדרבנן אמרינן יש בריירה] מותר בהנאה ובאכילה ז"ע ח"י ע"ש. גר שמת והניח חמץ ועבר עליו פסח כל הקודם אחר פסח וזכה בה [דכשמת נעשה הפקר ואין מי שזכה בו לעבור עליו] מותרת לו ח"י ע"ש: (ב) אינו יהודי. כתב בה"י צ"ד סי' קל"ב נשאלתי על ישראל א"י שהיה לו קודם פסח ברחיים של אינו יהודי דגן לטחון ונחטב הדגן ברחיים עד חוה"מ של פסח וכאשר הגיע יום ו' של פסח הלך הא"י וטחן הדגן של ישראל ועשה מן הקמח לחם ואפה את הפסח והביא את הפת לישראל חיבק אחר הפסח והשנתי שמוחר ליקח הדמים צעד הפת ההוא מן הא"י והא"י הוא יאכלנו או ימכרנו לא"י ע"ש וכן הסכים הח"י וכתב דבסי' תמ"ט כתבתי דספק חמץ שעבר עליו פסח יש להחיר אף באכילה וא"כ ה"ה הכא דהו"י ספק עכ"פ שמה החליף האינו יהודי. ולטעם זה אפשר ג"כ להקל אם גזל אינו יהודי חמץ ישראל ועבר עליו פסח

וי"ע ובתשובת חינוך בית יהודה סי' י"א הביא ג"כ מעשה כיוצא בזה שטען בעל הרחיים התבואה של ישראל בפסח ואחר הפסח הביא הקמח ואמר שלמת הדגן קודם הטחינה. ומסיק שם דמותר אפילו באכילה מטעם דק"ל חמץ שעבר עליו פסח אינו אלא מדרבנן אפילו כשהוא ודאי חמץ אבל כשהוא ספק חמץ ק"ל ספקא דרבנן לקולא וכאן יש ס"ס המהפך חדא שמה לא לתמו ואם תמני לומר דלתמו עדיין יש ספק אם לתמו כ"כ עד שנתחמץ ואם תמני לומר שנתחמץ יש ספק שמה לתמו וטחנו אחר הפסח ע"ש ועמ"י. אם לתמו אינם יהודים המשרמים בטחון של ישראל כיום טוב אחרון של פסח כדי שיהיו מוכנים צמיו"ט לטחון מותר לרעב עם החטים אחרים ולטחון הכל וימכרו לישראל. בשם מהריק"ש זצ"ל ועיין בפר"מ: (ג) דורון. לא אינו יהודי נתן או מכר לישראל חטים וקיבלם הישראל ממנו ואחר פסח נודע לו שהיה צתובו חמץ החמץ מותר לאחר הפסח כדין חמצו של אינו יהודי ז"ע ח"י: (ד) אחרון. לרבותא נקט יו"ט אחרון [דנשאר ימים עובר עליו מדאורייתא] ואם הוא צמיו"ט אחרון אז א"י לא כפיית כלי ולא מחילת יו"ד כי לא חששו שמה יבא לאכול ממנו בזמן מועט אבל אם הוא חמץ פסח צריך כפיית כלי או מחילת יו"ד כמש"ל סי' ת"מ. ונראה דה"ה אם שכת אינו יהודי חמצו אכל ישראל ג"כ דינו כדורון דהכל. ח"י: (ה) יקבלנו. ואם עבר וקיבלה אסור אף בהנאה אחר פסח. אע"ג דיו"ט אחרון דרבנן ומדאורייתא לא קעבר תו אב"י וצ"י אפ"ה כל דמיקון רבנן כעין דאורייתא תקון ושלא לזולל צמיו"ט שני ז"ע ח"י. (ו) שיאמר. ואז אפ"י הניחה הא"י בבית ישראל צמיו"ט ראשון

ביאור הלכה

משנה ברורה

א (א) חמץ וכו'. היינו (א) אם הוא בצק או אפילו פת במקום שונהגין היתר בפת של עכו"ם: (ב) של א"י. וה"ה של

הפקר דכיון שלא נעשה איסור בשהייתו לא הטילו חכמים איסור על אכילתו וע"כ (ג) גר שמת קודם פסח והניח חמץ כל הקודם חובה בו אחר פסח מותר לו החמץ אף באכילה (א). ישראל שיש לו שותפות עם הנכרי בחמץ ועבר עליו הפסח וחלק עצמו עם הנכרי אחר הפסח חלקו של הנכרי אחר"פ מותר בהנאה דברבנן אמרינן יש בריירה והוכרז הדבר למפרע שהוא של עכו"ם ועיין במקור חיים דמצד דוקא כשהחמץ עמד בבית נכרי (ואם עמד בבית ישראל תליא בפלוגתא² ע"ש) ואפשר דבזה אפילו באכילה מותר ע"ש² (ד) וחלקו של ישראל אסור בהנאה³ (ה) וה"ה שני ישראלים שיש להם שותפות ומכר אחד מהן חלקו לעכו"ם מותר החלק שנפל לאותו ישראל שמכר חלקו וחלק של ישראל אסור: ב (ג) ביום אחרון. אף שהוא דרבנן וכ"ש בפסח גופיה: (ד) לא יקבלנו הישראל. משום כל יראה ואם קבלו (ו) אסור בהנאה לאחר פסח⁴ משום דהו"י חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: (ה) לא יהא ניכר וכו'. דאם יהא ניכר שחפץ בו כגון שאומר לו הנח במקום צנוע פלוני (ו) בחצרי חצרו קונה לו אבל אם אינו ניכר אף שעכו"ם משאירו להדרון בתוך ביתו שרי דמסתמא איסורא לא ניחא ליה וחסרו אינו קונה לו בע"כ וע"כ אפילו אם היה זה ביו"ט ראשון נמי שרי: (ו) וטוב שיאמר שאינו רוצה וכו'. היינו אף דמצד הדין אפילו בסתמא נמי שרי מ"מ לרווחא דמלתא יאמר בפירוש שאינו רוצה וכו' ובאופן זה

שער הציון

(א) ירושלמי: (ב) חק יעקב: (ג) חק יעקב: (ד) ח"י ומקו"ה והג"ח ומגן האלף דלא כש"א סי' פ"ט. ואם היה רובו של עכו"ם יש מצדדים דבטל ברובא עיין בחמדו משה⁴ וגם זה אינו ברור עיין סוף סימן תמ"ז מש"כ שם: (ה) ש"א והובא בשע"ת ובמקו"ח: (ו) מ"א וש"א אף דיו"ט אחרון הוא דרבנן לא פלוג רבנן בין זמ"ן לחי"ת בכל מילי [אחרונים]: (ז) אבל אם אמר לו שניהנו בבית עכו"ם עד למחר שרי דאע"פ שגילה דעתו שחפץ בו לית לן בה דהא לא קיבלה בידו לזכותו ולא השאירו בחצרו [כ"מ בהגהות מיימוני ומביאו ב"י]:

If a non-Jew offers a gift of Chametz to a Jew on Pesach, he must refuse to accept it from him. Preferably, he should say so explicitly. If he does accept it, or even if he implies that he wants it and allows the non-Jew to place it down in his property, he has thereby transgressed the prohibition of owning Chametz and the Chametz is forbidden forever. If, however, the Jew does not give any impression that he is interested in the gift, we may assume that he does not want to acquire something that is forbidden and the Chametz will be permitted after Pesach.

שו"ע או"ח ס' תמח סעי' ב', משנ"ב ס"ק ג' - ו' אינו יהודי שהביא דורון חמץ לרשות ישראל ביום אחרון של פסח [וכ"ש בפסח גופא] דין הוא דלא יקבלנו הישראל, ולכתחילה טוב שיאמר להדיא שאינו רוצה בו. אבל אם קיבלו עובר משום כל יראה, והחמץ אסור גם לאחר פסח. ואפילו לא קיבלו בהדיא, רק ניכר שרוצה בו, כגון שיאמר הנח במקום פלוני, חצירו קונה לו. ואם אינו ניכר שהישראל רוצה בו החמץ מותר, אע"ג שהעכו"ם הניחו ברשות ישראל, כיון דאסורא לא ניחא ליה למקני, ואין חצירו קונה בעל כרחו.

הלכות פסח סימן תנ

עא באר הגולה

(ב) אם אינו פורעו: ב ישראל שמקבל מאינו-יהודי כרביית ככרות בכל שבוע, (ג) (א) *יאמר לו קודם פסח שיתן לו בשבוע של פסח קמת או מעות, וכיון שהתנה עמו כך, אף-על-פי שאחר הפסח נותן לו (ד) ככרות חמץ, חליפי הקמת והמעות הן ושרי: ג ישראל ואינו-יהודי שיש להם תנור בשותפות, (ה) אומר לאינו-יהודי קודם פסח טול אתה של פסח (ו) ואני אטול (ז) אחרי-כך: ד ישראל שהיה לו תנור (ז) ואפו בו אינם-יהודים חמץ בפסח, (ח) אפילו מעות

באר היטב

שערי תשובה

(3) יאמר לו. וכדיעבד אפילו לא א"ל והביא לו אחר פסח שרי, שהרי לא זכה בו הישראל בפסח, ב"ח, מ"א. וכתב הח"י דלכתחלה טוב

להתנות כך, ואם התנה כן, אף אם נותן לו הא"י אח"כ חמצו שעבר עליו פסח ג"כ שרי, ואם לא התנה עמו כן, אם הא"י נותן לו אח"כ קמח או מעות או חמץ שנעשה אחר פסח שרי, וכן הדין בלקח חוק הכמרים שנותנים להם לחם קצוב בכל שבוע. עיין ט"ז [דחוכך להחמיר וצריך לתנאי, וסיים: כשלא התנו תחלה יבטל המקח ויתנה, עיין סימן רמה לעיל]. ואין להחמיר בדינים אלו, כי בלא"ה אין ישראל קונה בלא משיכה לרוב פוסקים, ח"י: (2) אח"כ, והסכמת האחרונים ריש לנהוג שימכור להא"י התנור בפסח ויטול הדמים שמגיע על חלקו קודם פסח, ע"ש. ומ"מ בשבת שבתוך פסח לא מהני כמה שאומר טול אתה כמו בשאר שבתות השנה כמ"ש סימן רמה, אא"כ התנו בתחלת השותפות ע"ש. וכ"ה המ"א: ובד' ימים

משנה ברורה

ביאור הלכה

* יאמר לו קודם הפסח. עיין ט"ז שכתב לחלק בזה, דלא מהני תנאי קודם הפסח אלא בשלא הלזה לו לזמן קצוב רק שכל שבוע שמחזיק מעותיו ישלם לו רביית, ובזה מהני תנאי קודם פסח והרי הוא כמתנה בתחלת ההלואה, שהרי אם היה רוצה היה מסלק לו מעותיו, אבל בהלזה לו למשך זמן ושבתוך הזמן אין אחד מהם יכול לחזור ושמחוייב לתת לו ככרות בכל שבוע, בזה לא מהני תנאי קודם פסח רק צריך להתנות בתחלת ההלואה, וכה"ה דיסימן רמה בשותפות ישראל ועכו"ם לענין שבת. אכן ממגן אברהם סעיף-קטן ב משמע דאין לחלק בזה, עיין מחצית-השקל ופרי-מגדים, וכן כתב בנהר-שלום ובחמד-משה לדחות דברי הט"ז, עיין שם. ונראה דאין דבריהם מוכרחים אלא במתמצים שניהם שבפסח יתן לו מעות, אבל כשמתנה הישראל לחדור ואין העכו"ם מסכים לו לשנות מתנאם הקודם, אפשר שיש שפיר מקום לדברי הט"ז דאין הישראל יכול לשנות מתנאי הראשון. ועיין בפרי-מגדים שגמגם גס"כ בדברי הט"ז וכתב דאין התנאי הראשון אלים, כיון דלא היה משיכה והוא דבר שלא בא לעולם, עיין שם, ומסיים דמכל מקום במקום שדינא דמלכותא הוא שהתנאים קיימים יש להחמיר כט"ז וכדיעבד צריך עיון, עיין שם. ולעניות דעתי נראה דאף בזה אין להחמיר בדריעבד, דאף-על-גב דינא דמלכותא הוא שמחוייב לתת לו הככרות, מכל מקום אין לו עליו אלא חוב ככרות ולא שהככרות גופא הם של

קמייתא, (א) דמיחזי כחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח, כיון שהחזיר לו אותו החמץ גופא: (ב) אם אינו פורעו. ומשום חשש רבית דאסור ללוות סאה כסאה ליכא בככרות, משום דהחילוק הוא בדבר מועט (ד) על-פי-דבר ולא קפדי אינשי בזה [אחרונים]: (ג) יאמר לו קודם. הטעם, דכיון שנתחייב ליתן לו בכל שבוע ככר, אס"כ כשמיוחד העכו"ם הככר בפסח בעבור הישראל הוי כאלו כבר זכה בו, והוי כאלו עבר הפסח על חמץ של ישראל, להכי צריך להתנות עמו שבעבור שבוע של פסח אינו רוצה ככרות, רק הקמת שלהם או דמי שרייך [או שיתן (ה) לו ככרות שיאפה אחר הפסח], ואס"כ, אף אם העכו"ם הכין לו (ו) ככרות בפסח לא איכפת לן, שהרי אינם משועבדים כלל לישראל והם לגמרי ברשות העכו"ם לעת-עתה: (ד) ככרות חמץ. רוצה לומר, אף אותן שהכין עבורו בפסח. (ו) והסכימו האחרונים דכל זה לכתחלה, אבל בדיעבד, אפילו אם לא התנה כלל נמי שרי לו לקבל הככרות אחר הפסח בשביל שבוע של פסח ואף-על-גב דיחדם לו לישראל בפסח, דכל זמן שלא באו לרשות ישראל לא זכה בהם, ואין לו עליו אלא חוב בעלמא של ככרות (ה) אומר לנכרי קודם פסח וכו'. ואם לא אמר, אסור לקבל אחר פסח חמץ או אחר-כך. יש (ב) מאחרונים שכתבו, דדוקא כשאומר לו 'ואני אטול אחר-כך דמים נגד הככר שנטלת', דזה נחשב כאומר שאינו רוצה להשכיר תנורו למלאכה לפסח רק בעד דמים, או דמיירי כשאומר לו (ט) 'טול אתה שבוע זו של פסח את התנור, בין יהיה בו בין לא יהיה בו, ואני אטול שבוע שלפניה או שאחר-כך מה שידרמן לי', דזה מותר, דחולקין הזמן ואין לזה על זה כלום, אבל כשאומר לו (י) 'טול אתה הככרות מה שיהיה בפסח ואני אטול כסכום זה אחר-כך', אס"כ הרי ניחא ליה בהככרות שבתנור [דאם לא יזדמן לאפות בפסח בתנורו לא יתן לו העכו"ם אחר פסח] וזוכה לו התנור, אלא שמחליפו עם העכו"ם שותפו, אס"כ הרי נהנה הוא מחמצו שבפסח, שתחת חלקו שיש לו באותן ככרות, העכו"ם נותן לו את חלק ככרותיו שיש לו בשבוע שאחר פסח, ואסור. ויש שאוסרין (יא) אפילו כשאומר לו 'ואני אטול אחר-כך דמים נגד הככרות שנטלת', דמכל מקום נהנה הוא דמי שיווי חמצו שבפסח. והסכימו (יב) האחרונים דנכון למעשה לנהוג שימכור להעכו"ם התנור על שבוע של פסח שיהיה לגמרי ברשותו, ויקצוב עמו מקח עבור זה ויטול ממנו הדמים מתחלה קודם פסח, (יג) ובזה אין שום איסור מה שחל בשבוע זו שבת ויום-טוב, אחרי שהוא בהבלעה: (ד) ואפו בו עכו"ם וכו'. ומשמע דאפילו שלא בידיעת הבעלים, וכן כתבו האחרונים: (ח) אפילו מעות. וכל-שכן ככרות מאותן שאפו בפסח דאסור לו לקבל, ואפילו לאחזר הפסח:

שער הציון

(ג) וכן מצאנו לעיל סימן תמח סעיף ג לענין מתנה על-מנת להחזיר [עיין שם בביאור הגר"א] ואף-על-גב דבכל התורה שמה מתנה, אלא משום דמיחזי שהוא חמצו, וכמ"כ הכא לאו כולי עלמא דיני גמירי, ואינם יודעים שכיון שלזה הככר הרי הוא שלו וכשמחזיר אפילו אותו ככר בעצמו דמי כמו שמחזיר ככר אחר, אלא יאמרו חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח מותר, שהרי הככר של ישראל לא נאכל והיה קיים כל ימי הפסח ומתירין אותו להחזירו לבעלים: (ד) ובחמד-משה מפסק בזה, דבערב-פסח חמץ בוול ויש חילוק גדול לעומת אחר הפסח, עיין שם, ונראה דמיירי כאן בלוה חמץ דבר מועט, וכן מבואר ברוקח: (ה) הגר"ז: (ו) עיין לבוש: (ז) פרי חדש ומגן-אברהם בשם הב"ח, והגר"א והגר"ז ובית-מאיר: (ח) ט"ז. וכיון שהתנה מותר אחר פסח לקבל אפילו ככרות חמץ חילופי דמי [שם כט"ז]: (ט) מקור-חיים: (י) שם: (יא) פרי חדש ועוד אחרונים: (יב) ב"ח ומגן-אברהם חק"יעקב ואליה רבה ומגן-אלף: (יג) מקור-חיים, ומטעם דהא בהבלעה מותר וכדלעיל בסימן רמה, ומה שאסר המגן-אברהם מיירי שלא בהבלעה:

If an oven belonging to a Jew was used by non-Jews to bake their bread without his permission, the Jewish owner may not accept any of the loaves as payment [even after Pesach]. Mishna Berura explains, because this was a common form of payment, it's as if the Jew already acquired these loaves, and they are prohibited as Chametz that remained over Pesach. This seems to contradict the abovementioned assumption that a Jew certainly does not intend to gain ownership over forbidden food.

שו"ע או"ח ס' תנ סעי' ד', משנ"ב סק"ז וסק"י
אם אפו עכו"ם חמץ בתנורו של ישראל, אפי' שלא מדעת הישראל, אסור לקבל כמה ככרות בשכירות. וכ' המשנ"ב הטעם שכבר זכה בהם בפסח והוה חמץ של ישראל שעבר עליו פסח, ואסור לעולם. ויש כמה ציורים דומים לזה בשו"ע.
וצ"ע, דהא כבר כ' המשנ"ב לעיל סימן תמח ס"ק ה' דאיסורא לא ניחא ליה למקני, וא"כ מעולם לא קנה ע"י חצירה?

הלכות פסח סימן תנ

אסור (ז) לקבל בשכרו, (ט) דהוה ליה משתכר באיסורי הנאה. ואם הקיבל כבר המעות, (י) מותר (ה) ליהנות מהם: ה' יש מי שמתיר (יא) להשכיר תנורו לאינו-יהודי על-מנת שיאפה בו (ו) מצה, ואם יאפה בו חמץ אין זקוק לו: הגה וכן מותר להשכיר לו בית (י) לדור בו, ואף-על-פי שמכניס בו אחר-כך חמץ שרי (אגור): ו' מותר לומר (יג) לעבד בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול, (יח) אף-על-פי שידוע שיקנה (ט) חמץ, אבל לא יאמר לו (יז) צא (ט) ואכול ואני פורע. (יח) מתירים (יח) גם בזה,

ה שם ועין לעיל סוף סימן תנ"ג ו שם משנה יש פירוש ד' דעבודת גילולים ז טור המדברי בספר ב' דטעמים ח מהא דעבודת גילולים ט"ג ט שם במדברי

באר היטב

שיאפה בו מצה: (ז) לדור. הסכמת ראשונים ואחרונים דא"ג: שמשכירו סתמא לדור בו, ולא אתי לאפוקי אלא היכא שמשכירו כפירוש לשם חמץ כשמשכירו חוץ הפסח או כעבד-פסח [משש שעות ולמעלה], ע"ש, ועח"י: (ח) חמץ. ואם הוא מושכר אצלו לשנה לא יאכל בביתו משום חשדא, אגודה: (ט) ואכול. אם ידוע שיאכל חמץ, מ"א. ומשמעות לשון הש"ס משמע דאפילו בחשש בעלמא אסור, ח"י: (י) מתירים. וכן עיקר, מ"א. אבל הב"ח ושכנה"ג וח"י פסקו כדעה

שהם י"ט עכ"פ אסור לומר לו טול, ע"ש. והח"י חולק עליו, ע"ש: (ז) לקבל. כיון שהתנור של ישראל, ול"ד לס"ג, דהתם הוא התנור של שותפים. ועין ט"ז ס"ק ג, ועין בשכנה"ג: (ה) ליהנות. דחמץ אינו תופס דמיו כמ"ש ס"ס תמ"ג, אבל אם קיבל הככרות אסור ליהנות מהם דזכה בהם בפסח כשכר תנורו כיון שדרכן לעולם לתת ככרות, וא"כ ה"ל חמץ של ישראל שעבר עליו פסח, מ"א: (ו) מצה. ה"ט"ז מקשה על דין זה והניח בצ"ע, והח"י מיישב ומתיר, ע"ש [נדסיים: ומ"מ יאמר

משנה ברורה

הוא מושכר אצלו לשנה לא יאכל בביתו, משום חשדא [אגודה]: (טו) חמץ. אבל לא יאמר לו 'הילך דינר זה (כג) וקנה לך חמץ מן החנוני ואכול', (כד) אפילו אם הוא עכו"ם דעלמא שאין מזונותיו עליו, דכיון שהישראל בעצמו אסור לו לקנות חמץ בפסח, אסור לו לומר לעכו"ם לקנותו, דאף שהנכרי קונה אותו לעצמו ולא בשביל הישראל, כיון שהישראל נותן לו דינר ואומר לו שיקנה בו חמץ והעכו"ם קונה אותו בדיבורו, הרי נראה כשלוחו, אבל מותר לומר לו 'קנה לך חמץ בדינר שלך ואכול': (טז) צא ואכול וכו'. ודוקא (כז) שאמר לו 'צא ואכול חמץ' או על-כל-פנים שידוע בוודאי שיאכל חמץ, והטעם, שכיון שנותן לו החנוני לעבד על דעת שיפרע הוא להחנוני, הרי החנוני שלוחו והרי כאלו הוא מאכילו חמץ בידיים, וכיון שמוזנותיו עליו, נמצא שנהנה הוא מן החמץ שמאכילו: (יז) יש מתירין וכו'. שכיון (טו) שעדיין לא נתן המעות לחנוני, לא חשיב כחמצו מה שנותן לו החנוני לעבדו, אלא חוב בעלמא נתחייב להעכו"ם בעבור שערב בעדו. ולדינא עיקר (כו) כדעה זו. ומכל מקום לכתחלה (כח) נכון לחוש לסכרא הראשונה בעברו ושפחתו (כט) שמוזנותיהן עליו, שלא לומר לו שילך ויקיף על חשבוננו, אלא יתן לו מעות מזומן והוא יקנה מה שירצה: (יח) גם בזה. ולדעה זו (ל) מותר גם-כן לומר לחנוני 'תן לפועלי חמץ ואני פורע', ומטעם הנ"ל. ולענין תינוק שנחנך לו לאכול ולשתות חמץ, (לא) צריך לישא אותו לבית נכרי ויבקש להנכרי שיאכיל חמץ להתינוק [אך יזהר שלא יקחו בידו, דזוכה בו]. ואם אין הנכרי רוצה ליתן לו בחינם יכול להבטיחו שישלם לו אחר-כך, דמותר מעיקר הדין, וכנ"ל, אבל לא יתן לו מעות קודם או בשעה שנותנו לו

(ט) דהוה ליה משתכר וכו'. דאסור לכתחלה (יד) מדרבנן בכל איסורי הנאה, ואפילו נותן לו המעות קודם פסח (טו) או אחר פסח. ולא דמי לסעיף ג, דהתם התנור היה של שותפים, וכשמחלקים בזמן הוה ליה בעת ההיא התנור של עכו"ם לגמרי: (י) מותר ליהנות מהם. דמשתכר באיסורי הנאה אינו אסור בדיעבד בשום מקום, שאין זה גופו של חמץ ולא חליפיו, (טז) רק המעות בא על-ידי גרם חמץ, ולא החמירו בזה רק ביינוסך משום חומרא דעבודה זרה. וכל זה בקיבל מעות, אבל אם נתנו לו איזה ככרות מככרות שאפו בתנורו, (יז) אסור ליהנות מהם, דזכה בהם כבר בפסח כשכר תנורו אם דרכן לעולם לתת ככרות, והווי ליה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: ה' (יא) להשכיר תנורו לנכרי על-מנת וכו'. ואין זה משתכר באיסורי הנאה שאסור לכתחלה על-כל-פנים, (יח) כיון שאף אם לא היה אופה בו הנכרי כלום, גם-כן היה צריך לפרוע לו לישראל שכרו משלם, שהרי השכירו לו לזמן, ואם-כן אין הישראל משתכר כלום כמה שהעכו"ם אופה חמץ. (יט) ומכל מקום לכתחלה צריך לומר לו שיאפה מצה, דאם לא-כך, כיון שידוע שדרכו לאפות בו חמץ, הוי כאלו השכיר לו לאפיית חמץ דאסור: (יב) לדור בו. (כ) היינו אף-על-גב שמשכירו סתמא לדור בו הוא, ולא אתי לאפוקי אלא היכי שמשכירו בפירוש לשום בו חמץ ומשום דמשתכר באיסורי הנאה. ומשמע מדברי (כא) אחרונים דאין לאסור משום משתכר באיסורי הנאה אלא דוקא היכי שהגיע זמן איסורו, כגון בפסח או ערב-פסח, אבל קודם אינו אסור אפילו לכתחלה, ויש מחמירין בזה (כב) אפילו תוך שלשים קודם לפסח: ו' (יג) לעבד. אף שמוזנותיו עליו, הואיל ולא אמר לו שיקנה חמץ: (יד) אף-על-פי שידוע שיקנה וכו'. ואם

שער הציון

(יז) כתבנו זה לפי שיטת המגן-אברהם והגר"א ועוד איזה אחרונים דמסקי לאיסור בזה לקמן בסעיף ז וכדעת הרמ"א בהג"ה סעיף ו, אבל באמת דעת המחבר בעצמו לקמן בסעיף ז מוכח דסבירא ליה כדעת הפוסקים שמפילים בזה, והאי דקאמר 'דהוה ליה משתכר' וכו' דוקא בזה משום דדרכן היה לתת ככרות ואלו המעות הם חליפי ככרות, ואף דאינו תופס דמיו היינו רק בדיעבד אבל לכתחלה אסור: (טו) ב"ח ואליה רבה: (טז) הגר"ז. ואפילו נעשה הדבר כדעתו נמי מותר, והאחרונים שכתבו דאם היה בידיעתו תלוי בהא דלעיל סוף סימן תמג פלוגתת רש"י והרמב"ם, הם מיידי בהיה המנהג לתת ככרות, ואם-כן כשנותן לו מעות המעות הוא חליפי הככרות שכבר זכה בהם, ואם-כן להני דאסרי לעיל סוף סימן תמג הוא הדין הכא, ועל-כרחך בשעשה בלי ידיעתו, דבזה לכולי עלמא שרי: (יח) מגן-אברהם ושי"א: (יט) מגן-אברהם ופרי חדש והגר"א: (כ) מחצית-השקל בביאור המגן-אברהם: (כ) אחרונים: (כא) האגור חידש דבר זה לגבי בית, והעתיקו ה"ט"ז ומגן-אברהם וחקייעקב, ומוכח בביאור הגר"א דהוא הדין לשאר דברים שאיסורן משום משתכר באיסורי הנאה, וכן כתב הגר"ז: (כב) הב"ח ופרי חדש, וכן הוא גירסת הדרכי-משה באגור, עיין שם: (כג) אליה רבה בשם אגודה: (כד) הגר"ז, וכדלעיל בסימן שז סעיף כא, עיין שם במשנה ברורה: (כה) מגן-אברהם ואליה רבה: (כו) פוסקים: (כז) מגן-אברהם ופרי חדש והגר"א ומקור-חיים: (כח) חוקי-עקב וחקי-יפוי ושי"א: (כט) כן כתב האליה רבה שבוה נכון להחמיר כדעה הראשונה, וכן מוכח בתשובת הב"ח ולבוש: (ל) מגן-אברהם. וליכא בזה משום שבות דאמירה לעכו"ם וכדלעיל, כיון שאין נותן לו דינר מזומן: (לא) מגן-אברהם בסימן זה ובסימן שמג והגר"ז וחי"א אדם ושי"א:

ב ומה שכתב והרב רבינו שמשון בר אברהם כתב וכו'. ד וה"ר שמשון בר אברהם כתב מעשה בא ירדי בישראל כלומר מדבריו מוצא דאסור אפילו נוטל הדמים מהמלה מאותו שזעזע משום דמשכר באסורי הנאה ואינו דומה למאי דמתן חבית של יין נסך במקום למקום מותר. הלל גמרלמי פרק כל (בג) כל שעה שמוחר לאכול מותר למכור דהתם אינו נהנה אלא שעה (פי' מקפו) ובהגהות מיימון פרק א' (שם ב*א). ואהא דאמרין שטס קיבל הישראל

כבר המעות מותר ליהנות מהן. כתבו ואף על גב דמתן נפרק נחרא דעבודה זרה (קכ). השוכר את הפועל לעשות עמו זיין נסך שכרו אסור הא מסקינן התם קנס הוא שקנסו חכמים זיין נסך ועבודה זרה אכל בעמלא לא דלשאר אסורי הנאה דאין מופסין דמיהס לא קנסו:

הפסח ויטול דמים מאותו שבוע: ד וה"ר שמשון בר אברהם כתב מעשה בא לירדי בישראל שהיה לו תנור ואפו בו גוים חמץ בפסח ובא האופה שהיה גזבר של ישראל והביא לו ככרות לאחר הפסח משכר התנור ואסרתי לו לקבלם (ג) לא מיבעיא חמץ שאסור שזכה בו ישראל בשכר תנורו והוה ליה חמצו של ישראל שעבר עליו הפסח (א) אלא אפילו מעות אסור לקבל בשכרו כיון דחמץ בפסח אסור בהנאה הוה ליה משתכר באיסורי הנאה ואפילו חמצו של גוי אסור ליהנות ממנו בפסח מיהו אם קיבל כבר המעות מותר ליהנות מהם דתנן (קידושין נו:): גבי ערלה וכלאי הכרם מוכרין (ד) וקידש בדמיהן מקודשת: ה (ה) ומיהו שרי לישראל להשכיר תנורו לגוי על מנת שיאפה בו מצה ואם יאפה בו חמץ אין זקוק לו כדתנן שכרו לעשות עמו והוה ליה כמו אם קיבל כבר המעות: ויש דדקדק על מה שכתב הרשב"א א מיבעיא חמץ שאסור שזכה בו ישראל בשכר תנורו וכו'. הא קיימא לן (ז"מ ז: ועי' טור סי' תמח) היתרא ניחא ליה דליקני אסורא לא ניחא ליה דליקני ואם כן היתא אפשר לומר שזכה בו התנור כיון דלא ניחא ליה שזכה בו התנור בפסח ויש לומר דכיון שכן היה מנהגם לקבלן בשכר התנור מן הסתם זכה בו תנורו כל זמן שלא פירש וכן למדנו מדברי ההגהות מיימוניות בפרק א' בהעמקתם לתשובה זו עיי"ש אלא שלפי טעם זה אם היה אומר בפירוש שלא יקנה לו תנורו היה מותר לקבלם לכך כתב עוד טעם אחר דמשכר באסורי הנאה דלעטס זה בכל ענין אסור וק"ל:

פרישה

(משטים) [משבחין] במלאכה שבת מ"מ היו כאלו מעמיד פועל בדים וכו' עיי"ש הרי לפינוי שכתב דשמתנה עמו נמרחן ותנור שהגוי יטול של שבת וזהו יטול של מול אין הישראל משבח במלאכה של שבת והיינו על דרך שכתבתי כיון שאין שכר הטירחא לאמנע כמו בשדה וכמו שכתבתי שם לפני זה עיי"ש וא"כ מהאי טעמא נפסח מותר אלא שבשבת אסור משום דנראה כמעמדי פועל בדים וזה דוקא שייך בשבת דאסורו משום מלאכה מה שאין כן בפסח שמלאכה אפיה מותר ואע"ג דדוקא לישראל מותר משום מלאכה אבל נפש הגוי נמי לנרץ ישראל הוא גם יס לומר דכולי האי לא החמירו ביי"ט משום דנראה כמעמדי פועל כיון דמלאכה מותרת ביי"ט לגמרי לנרץ ישראל ואינו אסור אלא משום דמשכר נחמץ דאסור בהנאה וכיון שהתנה קודם הפסח שלא יהיה לו חלק בשכירות פסח וזה לא מייקרי משכר ומשבח כמ"ס ז"י א"כ מותר לגמרי ודוק ולפ"י אין פלוגתא בין תשובת רש"י זו למה שכתב רבינו בשם רשב"א אחר זה ולשון רבינו אינו מדויקת וכמו שכתב ז"י כמה פעמים אלמון רבינו שלא דקדק בזה גם מוכח כן מהגהות מיימוניות שם שהביא שני דיעים אלו של רש"י ורשב"א רופין זה אחר זה גלי ממלוקת: (ג) א"כ מיבעיא חמץ וכו'. אכל אין לאסור מטעם שרופה בקיומו של איסור עיי' דבר אחר כדבסמון נקדדה דשאני הכא דלף אם יפול התנור לא יפסד הסמך לגמרי. ז"י. ועוד י"ל דכאן מייירי שהגזבר כבר קיבל בפסח והוא לא ידע עד אחר פסח ללא שייך דניחא ליה וכו' למפרע: (ג) א"כ אפילו מעות וכו'. פירוש הוא עלמא אכל עיי' גזבר שקיבל כבר מותר ועל כרחק לרץ לומר כן דלר"כ קשה משפחה דלעיל סוף סימן תמ"ג וגם ככאן מוכח שהרי מותר אם קיבל הוא וק"ל ועיין מ"ש לקמן גבי וקידש בדמיהס שאי אפשר לפרש כן: (ד) וקידש בדמיהן מקודשת. הוא הדין

חידושי הגהות

תג [א] נראה לישב דדוקא התם שהוא עלמא עשה המלאכה לרץ שלא יאכל כל מלאכתו זיין נסך אכל הכא שלא השכיר לו אלא תנורו כל שהתנה עמו שיאפה בו מצה נמצא הוא נוטל שכרו על אפיהת המנה ואף אם היו משנה בלא דעמו לאפוס בו ממך שכרו מותר (מהר"ח):

הגהות והערות

ב* בהגהות מיימוניות כתב כן על שם הירב"א ובמדרכי כתב על שם ה"ר שמשון בר אברהם אבל כתב בתנור שהירשאל והגוי שותפין: ג] דהיינו דברי הגמרא בגזרים והובא בתוספות בחוליו לגבי דין חמצו של עוברי עבירה:

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

ב"ח סימן תג ד"ה יש לדקדק כתב הטעם דלא אמרינן בה"ג דאסורא לא ניחא ליה למקני, כיון שכן המנהג בכל השנה משלמים לו בככרות וזכה בהן מן הסתם כל זמן שלא פירוש להדיא שלא רוצה לקנותו.

אלא שצחמץ של ישראל דעת קצת מפרשים ז"ל¹⁴ שאם לא בטלו מותר לטלטלו לשרפו, כדי שלא יעבור עליו, דמתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה שלא לצורך¹⁵, כל שהיא צורך היום קצת אע"פ שאינו צורך אוכל נפש. דומיא דהו"א¹⁶ קטן למולו וספר תורה לקרות בו. וזה צורך היום הוא כדי שלא יעבור עליו. אבל שלא בשעת צעורו אסור לטלטלו ז"ע. ולא עוד אלא צחול המועד אסור לטלטלו אם לא בשעת צעורו, דלמא אחי למיכל מיניה. דהא אמרינן בפ"ק דפסחים¹⁶ לרבי יהודה אם לא צדק צילי י"ד ידוק צ"ד שחרית לא צדק שחרית ידוק בשעת הצעור ושז אינו צדק. ואמרינן התם דטעמא דר' יהודה משום דכיון דצחוק זמן אסורו הוא חיישינן דלמא אחי למיכל מיניה. וכל דכן הוא אם צדיקה שהיא מנזה דחה ר' יהודה דלמא אחי למיכל מיניה, כ"ש טלטול דרשות. וע"כ לא פליגי רבנן עליה דר' יהודה אלא משום טעמא דאחמר התם¹⁷ בגמרא דכיון שהוא מחזור עליו כדי לצערו לא חיישינן דלמא אחי למיכל מיניה. הא בטלטול דעלמא שלא לצערו אפילו רבנן מדודו דחיישינן דלמא אחי למיכל מיניה.

וא"כ דבר צרור הוא שבין חמץ של ישראל בין של א"י אסור לטלטלו כל זמן אסורו, ואף צחול המועד דלמא אחי למיכל מיניה. אלא"כ מטלטלו כדי לצערו, דאז לא אחי למיכל מיניה. וכ"כ הרב רבי יצחק בן גיאת ז"ל בהלכותיו¹⁸ וז"ל גג של כותי שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל חמץ מגגו של כותי לגגו של ישראל הרי זה דוחפו בקנה. ואם היה בשבת או ביום טוב כופה עליו כלי ע"כ לשונו. הנה שאסר לטלטל חממו של כותי אפי' צחול המועד ואף להוציאו מרשותו ולהחזירו לגגו של כותי לא החיר לטלטלו להדיא דלמא אחי למיכל מיניה, אבל ע"י קנה דוחפו כדי להוציאו מרשותו ולא יכשל בו. אבל בשבת או צ"ע שיש בו אסור טלטול מצד אחר, אסור לטלטלו כלל ואף ע"י שנוי, שהרי אינו עובר עליו ולא הוא צורך היום כלל, אבל כופה עליו כלי כדי שלא יכשל בו. וכן צחמץ של ישראל שצטלו. אבל צחמץ של ישראל שלא צטלו אף צ"ע שורפו דמתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה שלא לצורך דהא הוא צורך היום קצת כדי שלא יעבור עליו צבל יראה. ומשום אסור טלטול ליכא, ואם הבערה שהיא אז מלאכה החירו לצורך היום, כ"ש טלטול. ואי משום דלמא אחי למיכל מיניה נמי ליכא, דכיון שהוא מטלטלו

לשרפו לא אחי למיכל מיניה, כרבנן דפליגי עליה דרבי יהודה כדאיחא בפ"ק דפסחים¹⁷. וטעם אסור טלטול חמץ בשבת או צ"ע כבר כתבתי למעלה שהוא מפני אסורו צבילה וצנהא.

והטעם שנסתפק לך משום מוקצה מחמת מיאוס אינו כלום. דהא קיימא לן כר"ש צמוקצה מחמת מיאוס כדאיחא בשלהי מסכת שבת¹⁹ וכמו שכתוב בהלכות הרב אלפסי ז"ל²⁰ ועוד דמה מאוס יש צחמץ. והתלמוד אומר דלא צדילי אינשי מיניה, וחשו דלמא אחי למיכל מיניה. אבל הטעם אחר מה שמצאנו בגמ' צפר' כל שעה²¹ ע"ז דלא ממאיסא צעיא שחיקה חמץ דממאיס לא צעי פרור. ואין פירש לשון מיאוס, אלא מלשון מנמס, ור"ל ע"ז שהיא מעץ ואצן או ממיני מחכות ואינה נמסה צים צעיא שחיקה, שאם יטילנה לים כשהיא שלמה אין זה צעור, שמא ימצאנה איש ויטלנה. אבל חמץ הנמס צמים לא צעי פרור שאף אם יטילו צעינו לים צבל פרור הוא נמס מעצמו. וכן פרש"י ז"ל²². ואף אם יהיה פירוש מלשון מאוס, ג"כ נפרש דרך זו, ע"ז אף אם יטילנה לים שלמה לא תמאס, ויש לחוש שמא ימצאנה איש ויטלנה, ומש"ה צעיא שחיקה. אבל חמץ שאף אם יטילו לים צעינו אין לחוש שיטלו איש, שכיון שיעמד מעט צמים יהיה מאוס צעיני מוצאו, ומש"ה לא צעי פרור. אבל עיקר הפירוש כפרש"י ז"ל.

ואם החמץ הוא צר"ה הרי הוא כשל הפקר. וא"כ כ"ש שאסור לטלטלו שהרי יזכה בו בהגזנתו²³, וה"ל חמץ שלו וקא עבר עליה צבל יראה וצבל ימצא²⁴. ואיני רואה בו דהתיר כדי שלא יזיק את הרבים, אף אם נאמר שיש כאן נזק של רבים, שכיון שיש כאן אסורא דאורייתא דקא עבר עליה כשיזכה בו, לא החירו אסור של תורה מפני נזק הרבים, כי אם אסורא דרבנן, כדאמרינן צמסכת שבת פרק כירה²⁵ מצדין גחלת של מתכת כדי שלא יזיקו רבים, אבל לא גחלת של עץ, ואמרינן נמי התם אמר רבינא הלכך קון צר"ה מוליכו פחות פחות מד' אמות וצברמלית אפי' טובא.

ואפילו יהיה לחמץ צעלים ולא יהיה של הפקר. או שנאמר שאף צבל הפקר אינו יזכה בו בהגזנתו, שכיון שיעבור עליו אם יזכה בו אין דעתו לזכות בו, דומיא דמאי דאמרינן צצ"מ פר' השואל²⁶ וצמסכת חולין צפר' שלוח הקן²⁷ והשתא דאמר רב יהודה אמר רב אסור לזכות צצנים

Rivash prohibits lifting ownerless Chametz from the ground so that it will not cause harm to others, because by lifting it, it will now belong to him and he has transgressed the prohibition of Chametz. Later, Rivash suggests that perhaps we may presume he doesn't want to acquire it so as to avoid a transgression.

טלטול חמץ שאינו שלו בידו שו"ת ריב"ש סימן תא ריב"ש אסור להגביה חמץ של הפקר בידו בפסח אפילו אם הוא במקום שיכול לעשות היזק ודעתו רק לסלקו, שע"י הגבתו עובר בבל יראה דאורייתא. שוב צידד שמא יש לומר דכיון שיעבור אם יזכה בו ע"כ אין דעתו לזכות בו ולא זכה בו בהגבתו.

הלכות פסח סימן תמה תמו

מצאו אחר זמן איסורו שלא אכלוהו העורבים, אף-עלי-פי שהמקום הפקר לא יניחנו שם (יח) אלא יבערנו (ואם לא מצא חמץ כשבדק, ישרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא ישכח חובת ביעור (מהרי"ל):

תמו מי שמוצא חמץ בתוך המועד, וכו' ד' סעיפים:

א* המוצא חמץ (ה) בביתו, אם הוא בחול-המועד (א) יוציאנו (ב) [נ] (ג) ויבערנו מיד, ואם הוא יום-טוב (ג) יכפה עליו (ג) [ג] כלי עד הלילה ואז יבערנו (ד) (לפי ה) *שלא יוכל לטלטלו ביום-טוב (ריב"ש), גם (ו) לשרפו במקומו (ז) (אסור) (ח"י): ב יריש מי שאומר, דיום-טוב שני דינו

א מיטרא רבכ פסחים ב א דעות חיים

שערי תשובה (ה) בבייתו. ואם החמץ ברה"ר הרי הוא כשל הפקר ואסור לטלטלו אף כשהוא מרוק לרבים, ריב"ש: (ב) ויבערנו. ויבדק על ביעור חמץ אע"פ שכבר ביטל, וכ"ש אם נתחמצה לו עיסה בפסח שזה לא היה ככלל הביטול שיבדק על ביעורה. דוקא בחמץ גמור, אבל חטה ⁹⁸⁹בכילוי-החמץ וצ"ל סימן חמץ משהו: (א) כלי. דעת הטור, אפילו לא בטלו כגון שנתחמץ ביו"ט דעובר על כל יראה אפ"ה אסור לבערו, ואפילו לטלטל לא החיוד כגון להטיל אותו לים או לזרות לרוח, אכן

שערי תשובה (ה) בבייתו. ואם החמץ ברה"ר הרי הוא כשל הפקר ואסור לטלטלו אף כשהוא מרוק לרבים, ריב"ש: (ב) ויבערנו. ויבדק על ביעור חמץ אע"פ שכבר ביטל, וכ"ש אם נתחמצה לו עיסה בפסח שזה לא היה ככלל הביטול שיבדק על ביעורה. דוקא בחמץ גמור, אבל חטה בכילוי-החמץ וצ"ל סימן חמץ משהו: (א) כלי. דעת הטור, אפילו לא בטלו כגון שנתחמץ ביו"ט דעובר על כל יראה אפ"ה אסור לבערו, ואפילו לטלטל לא החיוד כגון להטיל אותו לים או לזרות לרוח, אכן

משנה ברורה

ביאור הלכה

ולפי זה אסור להתחמם נגד השלהבת או להדליק נר ממנה וכדומה שאר הנאות:
* בביתו. כתב הריב"ש בסימן תא: מצא חמץ ברשות-הרבים אסור לו להגביהו, דמשעה שהגביהו קנאו ועובר עליו בכל יראה, ואפילו אין דעתו לזכות בו אלא מגביהו כדי לסלקו ממקום שרבים עוברים עליו כדי שלא יכשלו בו, נמי אסור, עיין שם טעמו; ולא דמי להא דשריף (לעיל בסימן שח סעיף יח) לסלק קרן שכבת כרמלית משום חזק רבים, דקרן הוא דבר הבלתי נראה, מה שאין כן הכא לא שכיח חזקא בהתם, עיין שם, והעתיקו הפוסקים דבריו: * שלא יוכל לטלטלו. עיין משנה ברורה. ואפילו בחמץ דרכנו גטיבן אסור לטלטל,

א (א) יוציאנו וכו'. רוצה לומר, יוציאנו (ב) מרשותו מיד, שלא יבוא לידי מכשול אכילה קודם הביעור: (ב) ויבערנו מיד. ואם צריך לברוך' על ביעור חמץ היכא שכבר בדק וביטל כדינו קודם פסח, עיין בסוף סימן תלה במשנה ברורה:
(ג) יכפה עליו כלי. דדילמא אתי למיכליה: (ד) לפי וכו'. רוצה לומר, דאם היה מותר לטלטל (ג) היה צריך להוציאו לחוץ או לשרוף, ולא היו מתירין להשחות בבית על-ידי כפיית כלי: (ה) שלא יוכל וכו'. דמוקצה הוא, (ג) דהא אסור באכילה ובהנאה: (ו) לשרפו במקומו. אפילו אינו מזו (ז) החמץ כלל, מפני שהוא הבערה שלא לצורך היום. והנה מסתימת השולחן-ערוך משמע (ה) דאפילו בחמץ שלא בטלו, כגון שנתחמץ ביום-טוב, דאי אפשר לטלטלו ועובר על כל יראה, אפילו הכי אין תקנה רק בכפיית כלי; אבל הרבה פוסקים טוברים (ו) דדוקא בחמץ שביטלו קודם יום-טוב דאינו עובר בכל יראה, רק מדרבנן צריך ביעור כדי שלא יבוא לאכול, סגי בכפיית כלי, אבל בחמץ שלא ביטל, אתי לאו דכל יראה וחיוי על-כל-פנים לטלטל דרבנן, ועלי-כן מותר לטלטלו ולהשליכו לנהר או לבית-הכסא או לפררו (ז) ולזרוק לרוח; ואפילו לשרוף מותר לכמה פוסקים, דמתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך, כבגון זה שהוא צורך היום קצת. וכתבו האחרונים, (ט) שנהגו העולם כדעה הראשונה (י) וכסתימת השולחן-ערוך, ובכל גווניו כופין עליו כלי, מכל מקום דנהגו כסברא האחרונה נהוג (יא) ואין להם לבטל מנהגם. וכל זה דוקא בחמץ גמור ומשום לתא דכל יראה וכל ימצא, אבל בתבשיל שנאסר משום שמצא בו חטה וכדומה, אפילו לסברא אחרונה אסור לבערו ביום-טוב, (יג) אלא יכפה עליו כלי וישנהו עד חול-המועד. והסכימו הרבה אחרונים, (יג) דאפילו נמצא החיטה בתבשיל בשביעי של פסח, דאם ישנהו עד שנכנס יום האחרון יהיה מותר להשהותו, וכדמבאר בסימן תסז סעיף י, ונמצא כמשהו החמץ על-מנת לקיימו, אפילו הכי אין לו לבערו בפסח ואפילו על-ידי עכו"ם, אלא כופה עליו כלי ואחר יום-טוב שורף החיטה ואוכל התבשיל: (יד) אסור. וכתבו האחרונים, (יד) דאם יש נכרי לפניו יוכל להטילו לים או לבית-הכסא על-ידו, ואפילו בחמץ שכבר בטלו דאינו צריך ביעור רק מדרבנן, משום דטלטול על-ידי נכרי הוא שבות דשבות ומותר במקום מצוה, וכדמבאר לעיל בסימן שכה סעיף ב ובסימן תמד סעיף ד כבגון זה, עיין שם.

שער הציון

(ג) הגר"ז בשם הפוסקים: (ב) ט"ז וחמד-משה: (ג) מוכח מרש"י ור"ן, עיין שם: (ג) בית-יוסף בשם ריב"ש: (ד) הגר"א ושאר אחרונים: (ה) אחרונים, וכן כתב הגר"א: (ו) רש"י והעיקר וירא"ו האור וזוה וסמ"ג ע"ש, ורשב"א בתשובה סימן עא, ורבי יחיאל ב"ר, ור"ן וריב"ש וסמ"ק והאגודה והכלבו: (ז) מאור בפרק קמא דפסחים, דאינו מלאכה דאורייתא. ומה שגמגם בזה המגן-אברהם, עיין בהגר"ז סעיף ו ובמה שכתבנו לעיל סימן שיט בביאור הלכה, ולענין מספר עיין מחצית-השקל: (ח) היינו הסמ"ג האור וזוה הרשב"א הנ"ל ורבי יחיאל ור"ן וריב"ש וסמ"ק והאגודה: (ט) מגן-אברהם ואליה רבה והגר"ז וש"י: (י) שהוא דעת הרמב"ם, ועיין במהר"ם חלאוה שהחזיק בדעה זו באריכות ומטעם העמידו חכמים דבריהם בשב ואל תעשה, וממלא אינו עובר בכל יראה כיון שהוא אנוס בתקנת חכמים וכמו שכתב הכסף-משנה. ויש עוד טעמים בזה וכמו שנבאר במגן-אברהם, וקצתו: (יא) ב"ח ומגן-אברהם חקיעקב והגר"ז ומהר"ם: (יב) ב"ח ומגן-אברהם וש"א: (יג) אליה רבה וחכם צבי והגר"ז בקונטרס אחרון סעיף-קטן ב ובית-מאיר בסימן תסז סעיף י, דלא כמגן-אברהם חקיעקב: (יד) שלי"ה ומגן-אברהם והגר"ז:

If one finds Chametz on Chol Hamoed he is required to remove and destroy it immediately. Be'er Heitev cites the abovementioned Rivash who forbids lifting ownerless Chametz even if it is to avoid causing harm to others. One may ask, why don't we allow him to lift the Chametz and remove it based on the rule that he probably does not want to acquire the Chametz? Rav Shlomo Miller shlit"א suggests that while it's true he wouldn't acquire it, still the Torah prohibition extends to any Chametz that is "found" by him, meaning he has complete control over it. Therefore, holding ownerless Chametz is forbidden even without gaining actual ownership over it. [The exception would be if he is taking it in order to literally destroy it, because then it cannot be considered "found" by him.]

ש"ע סימן תמו סעיף א', באר היטב ד"ה בביתו
אם מצא חמץ בחול המועד צריך להוציאו מיד ויבערנו. ובבאר היטב הביא את דברי הריב"ש הנ"ל לדינא שאסור להגביהו חמץ בידו אפילו רק כדי לסלקו מן המקום משום שע"כ קנאו ועובר על כל יראה. [וע"ב בביאה"ל בשינוי לשון קצת.]
ולכאורה צ"ע, באופן שרק מגביהו כדי לסלקו מן המקום משמע בבאר היטב שאין בזה שום עצה. וקשה, אמאי לא אמרינן כנ"ל שאיסורא לא נה"ל למקני, וכ"ש אם יאמר בפירוש שאינו רוצה לקנותו? ושעתי ממו"ח ה"ג שלמה מילר שליט"א, שהגם שכה"ג אינו קונה שיהיה שלו, מ"מ מצד איסור בל ימצא אסרה תורה להיות חמץ "מצוי" אצלו. ודעת הריב"ש שחמץ בידו ממש לעולם חשוב מצוי אצלו ולא מהני דעתו שלא לקנות. ונראה שצריכים להזהר בזה כשמוצא חמץ של הפקר בפסח שלא להגביהו כלל. [וא"ת איך כתב המחבר שיוציא החמץ ויבערנו ומש"מע שמוגביהו בידו? י"ל שכשמגביהו כדי לבערו אינו עובר עליו, שהתורה אסרה רק "בל ימצא" חמץ שלו, חה שזא לבערו לא מקרי חמץ "מצוי" אצלו.]

הלכות פסח סימן תמח

ג משנה שם ד ומביא כפר א ה תוספתא, סכה הראש בוקר ב דפסחים

רוצה שיקנה לו רשותו: ג *חמץ של ישראל *שעבר עליו הפסח (י) אסור (י) בהנאה, *אפילו (ח) הניחו שוגג (ט) או אנוס. (י) *יראם מכרו או נתנו (יא) לאינו-יהודי

שערי תשובה

ולרווחא דמילתא יש לבטלו ברוב מאל"ץ שלא ענה"פ, ע"ש. ואדמו"ר הגאון מרי"ה סענדר ז"ל כתב בתשובת כח"י, במאל"ץ ששכחו למכור קודם הפסח ונדע בפסח ולא בא לשאלו עד אחר הפסח, והורה שהוא אסור בהנאה, ע"ש, כך

ביאור הלכה

תמ, עיין שם: * חמץ של ישראל. ובגול חמץ ועבר עליו הפסח אם מותר החמץ לנגול, עיין בנודע ביהודה מהדורא קמא אורח-חיים סימן כ שצייד להיתר, והאחרונים חולקים עליו, וכדבריהם מבואר בעיטור הלכות בנינו חמץ דף קכה וברמב"ן פרק כל שעה ובריטב"א ובמהר"ם חלאווה שם, שכולם נסבו מסוגיא דהגחול לאיסור אכולי עלמא. וכבר יש מן האחרונים שהעירו מדברי הרמב"ן הנ"ל, מיהו, בגול עכו"ם חמץ של ישראל ועבר עליו הפסח, מצדד באליה רבה להתיר, והעתיקו בפיר"ג מגדים, וכן כתב מהר"ט אלגאזי: * שעבר עליו הפסח. ובספק חמץ שעבר עליו הפסח, יתבאר דינו לקמן סימן תמט: * אפילו הניחו שוגג או אנוס. עיין במשנה ברורה. המחבר סתם ולא פירש אי מייר שמחמת שוגג או אנוס לא ביער וגם לא ביטל ומשום הכי אסור, אבל אם ביטל, אף שלא בדק מחמת אנוס מותר כיון שעל-כל-פנים קיים עיקר הדין מדאורייתא, או אפילו בביטול והניחו מלכער מחמת אנוס נמי אסור, ונחלקו בזה האחרונים, עיין לקמן סעיף ה לענין ביטול, ולדעת המחמירים שם בבדק וביטול ומצא אחר הפסח, כל-שכן הכא שלא בדק כלל אף שהיה אנוס על זה, אך לדעת המתירים שם בבדק וביטול, יש לומר דהוא הדין הכא אף שלא בדק, מכל מקום כיון שהיה אנוס בזה לא גרע מבדק וביטול ומצא אחר הפסח, וכן מבואר בתשובת תורת-השלמים ובאליה רבה, ועיין בתשובת רבי עקיבא איגר סימן כג. ולדינא כבר כתבנו בסעיף ה לסמוך אמקילין בהנאה במקום הפסד מרובה, והוא הדין הכא. ועיין בספר שדה-חמד שהאר"ן מאד בפרטי דינים אלו. ודע עוד, דהאחרונים העתיקו תשובת רבי"ז בעובדא דלתחו גכרים המשרתים ברחיים של ישראל חטים של בעל הרחיים כדי שיהיו מוכנים לטחינה למחרת הפסח, ופסק דמותר לערבם עם חטים אחרים ולטחון הכל ומכרו לישראל, ובפרי חוש חמה על זה, דאפילו בלא נתבקעו, לפסק המחבר בסימן תסז דלמילגיהו בעינייהו אסירי, על-כל-פנים מצתה יש לאסור לטחנם בביטול ברוב לפי שאין מבטלין איסור לכתחלה? והשיב עליו כספר מטה-יהודה, דכיון דביים טוב אחרון אין איסורו אלא מדרבנן, וגם ליתיה דחטים אינה אסורה מעיקר הדין אלא מחמת מנהג, כדלקמן סימן תנג סעיף ה, אין לאסור בזה משום מבטלין איסור לכתחלה, ומסיים עוד, דלא התיר הרדב"ז אלא למכור לאחר, אבל לדידיה גופיה על-כל-פנים אסור דעל-כל-פנים ביטול איסור לכתחלה, וכדקימא לן במבטל איסור דאסור לדידיה, עיין שם. ואנו מצאנו תשובה זו ברדב"ז סימן אלף ט"ו ונעתיקנה ככאן בשלימות, דכפי הנראה לא ראו שניהם בגוף התשובה. וזה לשונו שם אחר שכנת לשון השאלה: והתירי מכמה טעמים: חדא, שהביאו לי מהחטה במצאי יום טוב וראיתי אותה שהיא יבישה ולא הגיעה לידי חימוץ ולא לדי בקיע; ותו, דהוי זמן איסורו רבנן והוי איסורא דרבנן בומן רבנן; ותו, דטעמא דאיסורא משום קנסא והכא ליכא למיקנסיה דאנוס

באחריותו בדין אלא שיועד שאינו-יהודי אלם יכפהו לשלם ג"כ אסור כמש"ל סימן תמ, ח"י: (י) בהנאה. דקנסוהו הואיל ועבר על כ"י, עי' סימן תמו ס"ב [ואפילו לאחרים אסור, פ"ח, ועיין סימן תמט]:

באר היטב

ג (ז) אסור בהנאה. דקנסוהו רבנן, והואיל ועבר עליו ככל יראה וכל ימצא [גמרא]: (ח) הניחו שוגג. שלא ידע (י) מאותו חמץ: (ט) או אנוס. רוצה לומר, שידע, (י"א) אלא שהיה אנוס, שלא היה יכול לבערו; ואף-על-פי דבזה לא עבר אבל-יראה, (י"ב) אפילו הכי קנסינן התירא אטו איסורא, דאי שרינן ליה אתי לשהוייה לכתחלה ועבר עליה. ועיין בביאור הלכה. כתב בית-הלל ביורה-דעה סימן קלב: נשאלתי על ישראל אחד שהיה לו קודם פסח ברחיים של נכרי דגן לטחון, ונתעבב הדגן ברחיים עד חול-המועד של פסח, וכאשר הגיע יום שביעי של פסח הלך הנכרי וטחן הדגן של ישראל ועשה מן הקמח לחם ואפה הפת, והביא הפת לישראל תיכף אחר הפסח, והשבתי שמתור ליקח הדמים בעד הפת והוא מן הנכרי, והנכרי הוא יאכלנו או ימכרנו לנכרי, עיין שם. והחק"י יעקב הסכים דמותר אף באכילה, מטעם שמא החליף העכו"ם הדגן והוי רק טפק חמץ שעבר עליו הפסח (ועיין לקמן סימן תמט). ובבית-מאיר מצדד להתיר באכילה מטעם אחר, דאף-על-גב דפסק המחבר דבין בשוגג ובין באונס, לאו כל אונסין שוים, ובאונס כזה דלא היה יכול כלל לאסוקי אדעתיה שיאפה העכו"ם מקמחו חמץ, בוודאי לא קנסוהו חכמים, עיין שם, ועיין בביאור הלכה מה שכתבנו בשם הרדב"ז. אם הניח ישראל חטים ברחיים ובא עכו"ם ואמר לישראל שלתחו וטחנו, עיין בחוקי-עקב בשם חינוך-בית-יהודה דיש כאן הרבה ספיקות להקל. ובפרי-מגדים מפסק היכי שדרך אנשי המקום ללתות החטים קודם הטחינה, (יג) ומצדד שיחליפנו העכו"ם בחטים אחרים: (יד) ואם מכרו וכי'. ובאיה קנינים קונה עכו"ם, כתבנו לקמיה בסוף הסעיף: (יא) לאינו-יהודי. ולישראל מומר (יז) אסור למכור, דדינו כישראל לכל דבר, ועובר עוד משום 'לפני עור', והחמץ אסור לאחר הפסח בהנאה, ובריעבר אם מכר לישראל מומר בדבר מועט מפני שהוא מכירו ויודע בו שיחזיר לו אחר הפסח, מאחר שטעה וסבר דמומר דינו כעכו"ם, (טו) יש להתיר לו במקום הפסד מרובה לאמר למומר שיחליף החמץ עם עכו"ם על חמץ אחר או שימכרנו, ויהיו אותם החליפין או הדמים מותרים, וכמו

שער הציור

(י) מטה-יהודה: (י"א) גם זה שם: (י"ב) חמר-משה, וכן מבואר בחידושי מהר"ם חלאווה, וכן מדויק לשון הרמב"ם, עיין שם: (י"ג) וכאמת אפילו לרבי יש כאן עדיין ספק-ספיקא, שמא לא לתחו עד שנתחמץ, ושם הלחיתה היה אחר הפסח. גם יש לצדד על-פי מה שכתב בית-מאיר דבאונס דלא היה ליה לאסוקי אדעתיה אין להחמיר, ואפשר דגם הכא לא אסיק אדעתיה, ועל-כן נראה בכמוקם שאין העכו"ם רוצין להחליף מותר הקמח גופא: (י"ד) אחרונים. והוא הדין בן מומרת אפילו אביו נכרי, דולדה כמהו, כן כתבו האחרונים. ועיין בפרי-מגדים: (טו) אחרונים:

The Shulchan Aruch prohibits benefitting from Chametz left in the possession of a Jew on Pesach, even if it was left there by mistake or against his will. Mishna Berura explains that although he did not transgress the aveirah of owning Chametz because it was not in his control, Chazal applied their penalty in all scenarios so that one won't be tempted to do so willingly.

שו"ע סי' תמח סעי' ג', משנ"ב ס' ס"ט חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אסור בהנאה אפ' הניחו שוגג או אנוס. וע' במשנ"ב שאפ"ל באופן שלא עבר על כל יראה מ"מ קנסו היתירא אטו איסורא כדי שלא יבא לעשות כן לכתחילה ויעבור על כל יראה.

סימן כג

לכבוד ש"ב חביבי הגאון רבי"ד דק"ק בערלין הרב רבי מאיר ווייל נ"י

משנה שאינה צריכה דכבר נלמד מסעיף ג' דמיירי על כרחך בבטלו. ובכהאי גוונא הוא דקנסוה כיון דהיה ברשותו איסור חמץ דאורייתא, וההיא דסעיף ה' מיירי שלא היה אנוס על הביעור דקנסוה חז"ל על שעבר תקנתם שהצריכוהו לבערו, או מטעם דחיישינן שמא הערים ולא בטלו בלב כראוי, והיינו כיון דאיכא ריעותא בפנינו שלא עשה כתיקון חז"ל לבערו חשדינן ליה בהכי דלא ביטל בלב שלם, אבל בביטל והיה אנוס על הביעור, כיון דיצא ידי דאורייתא והיה אנוס בתקנת חז"ל לא קנסוהו, וגם כיון דליכא ריעותא בפנינו לא חשדינן ליה להערמה, וקצת נוטה כן לישנא דהשו"ע, מדלא כלל בחדא בבא אף על פי שבטלו ואפילו הניחו אנוס, משמע לכאורה דבתרתי לטיבותא ביטול ואנוס על הביעור באמת מותרים.

ונראה לע"ד דהנה מקור הדין דהניח שוגג או אנוס, הוא מהרמב"ם (פ"א מהל' חמץ ה"ד) וכ' הרב המגיד אמרינן בסוגיא (פסחים כ"ט ע"א) דקנסא קנס ר' שמעון הואיל

על דבר הענין במי שמכר חמצו בארבעה עשר לנכרי כדינו, ואחר הפסח הרגיש ונודע לו שנשכח בתיבתו שתי מדות יין שרף שלא נתנם בחדר הנכרי תוך שאר החמץ וכבודו הביא מה שכתוב במנחת יעקב בתשובה (סי' ו), והעלה להקל להתיר בהנאה, וכן העתיק דברי עצמו להלכה בספרו חק יעקב (סי' תמ"ח סק"כ).

הנה בשו"ע (סי' תמ"ח ס"ג) חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אסור בהנאה, ואפילו הניחו שוגג או אנוס, עוד שם (סעיף ה') חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסח אסור אף על פי שבטלו, ויש כאן מקום ספק אם ההיא דסעיף ג' דוקא בלא בטלו, ואשמעינן דאף שהיה שוגג או אנוס, היינו דאף על הביטול היה שוגג או אנוס ומשכחת לה בתקפתו חולי שלא היה אפשר לו לבטל אפילו בלב [ואין זה דחוק דהא בלאו הכי צריך לומר דאפשר דמיירי בהכי, דאם נימא דמסתמא לא שייך אנוס על הביטול ומיירי על כרחך באמת בבטלו והיה אנוס על הביעור, אם כן ההיא דסעיף ה'

צב. אך בתשובת חן (סי' טז) כתב שבביאור הגר"א (יר"ד שם סק"ג) כתב שהעיקר כדעת מהרי"ל שמיד אחר המילה יזרוק האיזמל בידו ולא התירו לטלטל, שאינו דומה לכלי שמלאכתו לאיסור שכשמטלטלו לצורך מקומו מותר להצניעו, ששם אינו מוקצה שמוותר לטלטל לצורך גופו ומקומו רק מחמה לצל אסור, מה שאין כן במה שאסור לטלטל אף לצורך מקומו אסור לטלטלו לאחר המילה, וממילא גם לא יועיל כאן היתר של כזכר או תינוק לטלטל. **צב.** בשו"ת נוב"י (קמא א"ח סי' יט) נשאל בזה, באופן שיש תרתי לטיבותא כגון שביטלו והיה אנוס מלבער אם אסור לאחר הפסח או לא. וברמב"ן (פסחים לא:) כתב שחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח שקנסוהו ואסור בהנאה, לאו דוקא בעבר עליה בכל יראה ובל ימצא אלא בין שוגג בין מזיד בין באונס בין ברצון, והוכיח כן מהתוספתא שחמץ שנמצא בחנות שאסור בהנאה קורם הפסח אבר הימנו והרי הוא של מוצאו ולא עבר עליו כלל בכל יראה ובכל ימצא ואעפ"כ

Rav Akiva Eiger proposes permitting Chametz that was left in the possession of a Jew if he nullified all his Chametz before Pesach and could not physically get rid of the Chametz. He reasons that we only find that Chazal penalized one who owned Chametz beyond his control, or one who relied on nullification alone and chose not to destroy Chametz. Whereas, if one nullified it [so it was ownerless] and he could not get rid of it, the penalties should not apply.

According to the above, if one received a delivery of Chametz into his possession on Pesach and did not expressly object to it, the Chametz would be prohibited after Pesach even if it arrived without his knowledge, because he has likely transgressed the prohibition of owning Chametz. On the other hand, even if he did object to it, if he knew about it and allowed it to remain on his premises it may also be prohibited, because he chose not to get rid of it – which is in itself a reason to be subject to the penalty of Chazal.

תשו' רעק"א סי' כג ד"ה הנה רעק"א מצדד להתיר חמץ שעבר עליו הפסח ברשות ישראל במקום שביטול חמצו לפני פסח וגם ה' אנוס מלבערו. והטעם, דשמא לא גזרו חז"ל אלא במקום שהי' אנוס ולא ביטלו [והיינו סעי' ג' בשו"ע] כיון דסוף סוף היה חמץ ברשותו מן התורה. וכן לא ידך גיסא שביטול חמצו אבל פשע ולא ביערו בתקנת חז"ל [והיינו סעי' ה' בשו"ע], קנסוהו כיון שעבר על תקנת חז"ל שהצריכוהו לבדוק ולבערו, ועוד שמא הערים ולא בטלו בלב כראוי כיון שדעתו על החמץ לאחר פסח. משא"כ אם בטל חמצו וגם נאנס על הבדיקה והביעור, יש להסתפק אם קנסוהו לאחר פסח. הנה לדבריו יש לעיין במי שבא חמץ לרשותו בפסח ואמר בפירוש שאינו רוצה לקבלו כנ"ל, מ"מ אם הניחו ברשותו במצב של הפקר ולא ביערו אולי נאסר בהנאה. דאפילו להשיטות שלא עבר עי"ז בכל יראה, הא סו"ס ה' מחוייב לבערו ולא ביערו, ולצד א' ברעק"א קנסוהו חז"ל מטעם זה לבד, וצ"ע. ואם לא אמר שלא ניה"ל, אפ"ל הגיע בלי ידיעתו וכו"ל, נראה שבדאי נאסר בהנאה דהא יש ע"ז חשש דאורייתא של כל יראה.

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

Topical Overview

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY OVERVIEW VIDEO

Corporate Chometz

Rav Yosef Kushner

THE HALACHOS OF BUSINESS RELATED CHOMETZ ON PESACH

The Three Prohibitions:

There are three prohibitions related to chometz on Pesach.

1. It is forbidden to eat chometz on Pesach.
2. It is forbidden to own chometz on Pesach or to have chometz on your property on Pesach.
3. It is forbidden to derive benefit from chometz on Pesach.

The first of the three prohibitions is not usually relevant to a business setting, but the second and third are very pertinent.

Regarding one's personal chometz, it is pretty easy to avoid the prohibitions. Any chometz that one owns can be sold and put away in a designated spot until after Pesach. If any chometz is found on Pesach in one's property, it does not belong to him because he disowned it previously.

In a business setting, however, there are many scenarios where it is much more difficult to avoid the prohibitions.

PART ONE

CHOMETZ ON YOUR PROPERTY:

If a businessman who deals in real estate owns a multi-unit residential building, he is not responsible

for any chometz located inside apartments he rents out. If the tenants are paying rent, they gain control of their residences, and the landlord need not be concerned if they have chometz in their possession. The same is true regarding the owner of an office building or shopping center. If individuals rent offices or storefronts, they gain control of their rented space, and the landlord bears no responsibility.

However, there are usually some common areas in such buildings that are not rented out to specific individuals and, therefore, represent a much bigger concern. For example, an apartment building may have a lobby or outdoor eating area that is open for use to all the tenants but is not rented to any of them in particular. Similarly, an office building may have a dining room and a shopping center may have a public eating area. All these common areas are not rented to anyone in particular and, therefore, remain under the control of the building's owner. This may present a big problem if chometz is left in any of these areas.

The Shulchan Aruch states (Orach Chaim 440:3) that if a non-Jew enters a Jew's home on Pesach with chometz in his hands, the homeowner is allowed to let him in and transgresses no prohibition from having this chometz in his home. The Mishnah Berurah adds, however, that once the non-Jew leaves, the homeowner must be careful to clean up any pieces of chometz which were left behind.

The explanation for this is that as long as the non-Jew is holding and eating the chometz, it belongs to him, and the Jew need not be concerned about it. But once leftover pieces fall on the floor, which the non-Jew has no intention of retrieving, this chometz becomes

ownerless. The halacha states that there is a Rabbinic decree that a Jew may not allow ownerless chometz to remain in his possession on Pesach; therefore, he must burn it immediately.

It would thus stand to reason that if a non-Jew would eat chometz in the common area of a property owned by a Jew, and would then leave some pieces or garbage in the area, these leftovers would fall under the category of ownerless chometz left on a Jew's property. The ramifications of this would be that the Jew would have to remove it immediately. If he doesn't, he would be in transgression of a Rabbinic prohibition.

Of course, it is not practical to expect the owner of a building to constantly keep watch over the common areas of his property over Pesach. The same problem would apply to many other types of businesses. For example, if someone owns a trucking business and uses non-Jewish drivers to haul goods, every time a driver ate chometz in his truck and dropped some crusts on the floor, he would have an obligation to burn them. Obviously, this is not possible. So, what is the solution?

It would seem that the only viable option would be for the business owner to sell his entire building or all of his trucks before Pesach so that he is not the owner and is not responsible for any chometz in the common areas. He will have to ask a competent Rov to create a good shtar to formulate this sale properly.

If someone is leasing an office building, he would have an even more complex problem. When he leases the building, he gains control of it, and becomes the halachic owner; therefore, he is responsible to burn any ownerless chometz in the common areas. If a non-Jew would leave some leftover chometz in the dining area, he would be obligated to burn it; therefore, he would have to sublease the building to a non-Jew avoid this prohibition. However, he may have signed a lease that forbids him from subletting to someone else. Thus, it would seem that the only way to get around the problem would be for him to sell his entire business to a non-Jew for the duration of Pesach. Since it is still the same business, he would not be breaching the contract by subleasing, but he would be removing himself from ownership until the end of Pesach.

The Shulchan Aruch (483:2) does list one caveat

that could ease the problem a bit for some landlords. He rules that if the landlord lives far away from the property he owns and has not been there in more than 30 days, he does not have to worry about ownerless chometz on the property and has no obligation to burn it. The Mishnah Berurah (443-14), however, quotes the Gr"a as stating that this exception to the rule only applies to chometz left by a non-Jew. If the chometz was left by an irreligious Jew, this exclusion would not apply and the problem would still have to be rectified.

PART TWO

THE PROHIBITION TO DERIVE BENEFIT FROM CHOMETZ:

It is forbidden to derive benefit from chometz on Pesach even if you do not own it. For example, it would be forbidden to feed any chometz to an animal on Pesach.

An application of this prohibition is that the Bais Yosef rules that it is forbidden to actively make money through working with chometz on Pesach. Accordingly, it would be forbidden for a Jew to work as a watchman for a warehouse full of chometz, as he would be benefiting from chometz on Pesach. It would also be forbidden to have a job stocking shelves of chometz in a supermarket on Pesach for the same reason. Furthermore, even if only part of one's job involves working with chometz, if they would not be able to keep the job if they would refuse to do that aspect of the work, they would be considered to be benefiting from chometz. Consequently, if part of a nurse's job would be to serve chometz food to patients on Pesach, and she would be unable to refuse this chore and still keep her job, she would be forbidden to do her job on Pesach.

In an interesting teshuva, an individual asked Rav Moshe Feinstein if he may work in a non-Jewish bakery on Pesach. The man states that he would be willing to work for free, without taking any money from his work on Pesach, but only working so that he doesn't lose his job. Rav Moshe rules that it is forbidden because if one works in order to keep his job, that is considered benefitting from chometz.

It would thus seem that the only solution for someone with such a job would be to take off from

work for the duration of Pesach.

This prohibition extends even to passive profits one derives from chometz. In this vein, the Shulchan Aruch (450:4) states that if a non-Jew uses a Jew's oven to bake chometz on Pesach and is willing to pay him for the usage, the Jew is not permitted to take the money as this would be deriving benefit from chometz. Having said this, we must clarify that if a Jew rents out a storage facility to a non-Jew, who stores chometz in it on Pesach, there is no prohibition to accept the rent money. The difference is that the renter of the warehouse has to pay rent no matter what he stores in the facility, and he even must pay if he leaves it empty; therefore, it cannot be said that the Jewish owner is benefiting specifically from the chometz.

Thus, if a businessman would own a fulfillment center and would charge for a certain amount of space per month, there would be no concern if a non-Jew would store chometz there. If, however, he would charge a fee for each pallet stored, he would not be allowed to take money for pallets of chometz stored over Pesach. Similarly, if a Jew owns a trucking company and he charges the renter per load, he would be allowed to accept the payment even if the non-Jewish renter uses the truck to transport chometz, as he would have to pay him the same price no matter what he put on the truck. However, if the renter is being charged by weight or per pallet, there would be a problem of accepting payment if part of the load was chometz.

ROTZEH B'KIYUMO, WANTING THE CHOMETZ AROUND:

In addition to all of the above, there is another prohibition known as "rotzeh b'kiyumo", benefiting by having the chometz around.

To illustrate, the Shulchan Aruch (450:7) rules that one cannot rent a pot to a non-Jew if he knows the renter will use it to cook chometz on Pesach. The reason for this is because if the pot would be on the fire with nothing inside of it, it would become ruined; therefore, the owner wants the chometz inside the pot to exist. Since he is benefitting through the existence of the chometz, it is considered a forbidden benefit derived from chometz on Pesach.

This could apply in many contemporary scenarios.

To name one: If a person owns a nursing home and utilizes a food service company that serves chometz food to the residents, he wants this chometz to exist and is thereby benefiting from it, which could present a halachic problem that he would need to discuss with his Rov.

Another example would be if someone owns a vending machine that dispenses chometz on Pesach. Even if he sold the chometz before Pesach, if he is going to collect the money in the machine afterwards, he wants the chometz to exist so that he can get that money. This may present a problem that would need to be addressed by a competent halachic authority.

PART THREE

DEALING WITH DELIVERIES:

A common shailoh comes up when someone receives an unexpected delivery of chometz on Pesach. Is there any permissible way to accept the delivery?

The Shulchan Aruch (448:2) rules that if a non-Jew brings a gift of chometz to a Jew on Pesach, the Jew should not accept it. The Mishnah Berurah explains that by accepting it, he would be taking possession of it, and would be transgressing the prohibition of owning chometz on Pesach. It also would be forbidden to derive benefit from after Pesach, just like any other chometz owned by a Jew on Pesach.

Furthermore, even if he doesn't explicitly accept it, he cannot tell the non-Jew to place it in a certain corner or part of the house, as placing it aside would be akin to accepting it and would have all the same problems. On the other hand, if he does not accept it or show any interest in it, and the non-Jew simply puts it down on his own and leaves, it would not be forbidden after Pesach. This is because the Jew has shown that he does not want the chometz, and one's property does not take ownership of an item against one's will. (One would have to build a partition around the chometz so that he does not see it on Pesach and possibly be tempted to eat it, which is the same halacha as any chometz that is in one's property that does not belong to him.)

The same guidelines could be applied to a commercial shipment that arrives unexpectedly on Pesach. If a shipment arrives on Pesach, one cannot accept it. He

also cannot tell workers where to unload it. While according to what we stated above, one might think there would be no problem if the deliverer just left it on his own, that may not be so simple. The reason this may still be problematic is because of a halacha in Shulchan Aruch that states that if a Jew owns an oven that he rents out with a barter system, wherein everyone who uses it must pay him with one loaf of bread, and a non-Jew uses it on Pesach and leaves a loaf next to the oven, that bread is prohibited after Pesach because it came into the Jews possession on Pesach. In such a case, we do not say that because he doesn't want to obtain possession of the bread his property does not acquire it against his will. The reason for that, as explained by the Bach, is because, in this situation, that is the normal system of how he does business. Since he always obtains bread this way, if he doesn't want this loaf, he must explicitly declare that he is refusing it. If it is just left by the oven and he says nothing, it automatically follows the standard procedure and becomes his.

Based on this halacha, one may conjecture that if it is standard procedure for shipments of food to be left by someone's warehouse, they would automatically enter his possession, even if he does not want them. In order to avoid taking ownership of them, he would have to explicitly state that he does not want to acquire them.

Even if he does explicitly say he doesn't want to obtain ownership of the chometz, he still has another problem. If the chometz is now ownerless, it would be categorized as ownerless chometz on his property. As we previously stated, this constitutes a Rabbinic prohibition and the chometz would need to be burned. If such a problem does arise, one should consult a Rov as to how to proceed and possibly recoup the loss.

(One may ask why this problem of ownerless chometz on one's property does not seem to be a concern in the case where a non-Jew brings one a gift on Pesach and leaves it on his property. The answer seems to be that in such an instance, where the non-Jew is a private individual, if the Jew doesn't accept the gift, we can assume that the non-Jew realizes that he retains ownership until the Jew takes it. In the case of a delivery service, it is obvious that they relinquish

all ties to the merchandise when they deliver it, and if the Jew does not accept it, it becomes completely ownerless.)

ACCIDENTALLY SELLING CHOMETZ ON PESACH:

We previously mentioned that it is forbidden to make a profit from dealing with chometz on Pesach.

An application of this prohibition that we did not mention previously would be if someone is an Amazon seller and realizes on Pesach that one of his accounts is still selling a chometz product. He cannot accept any money for the sale of chometz on Pesach, and if he already sold some chometz, there is a major shailoh regarding whether he may keep the money. The Mishnah Berurah (443:16) rules that although according to the letter of the law he may keep the profits, he should be stringent and not take possession of it. If it is impossible to stop a pending transaction, a Rov should be consulted to discuss how to avoid taking possession of the ill-gained profits.

If the Amazon seller unwittingly continued selling chometz through Pesach, he may stand to have a big loss if he has to decline all the profits. If he made a shtar before Pesach that stated that he is selling all his chometz to a non-Jew - both the chometz he knows about and the chometz he is unaware of - the status of the proceeds will be subject to a major machlokes haposkim. In a famous teshuva, Rav Moshe Feinstein writes that if a store sold its chometz and then continued to do business with it over Pesach, even though the store did the wrong thing, the sale is still valid. Many Poskim disagree and say that by doing business with the chometz on Pesach, the store owner displayed that he is backing out of the sale and it becomes null and void. Accordingly, not only is the chometz forbidden on Pesach, it would be forbidden after Pesach as well. In such a case, one would need to consult with a Rov for a definitive psak.

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
 - › Obligation to Adhere to Civil Law
 - › How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
 - › What Constitutes a Minhag
 - › How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1
- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2

- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
 - › Backing Out
 - › Where Backing Out Causes a Loss
 - › Working Pro Bono and Hiring Jewish
 - › Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
 - › Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
 - › Structuring
 - › Legal Entities and Trusts
 - › Management
 - › Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments and Kinyanim

- Hasagas Gevul and Competition - 4
- Kinyanim Expounded - 2
- Situmta - The Kinyanim of the Marketplace - 1
- Mi Shepara, Mechusar Amana etc. - 2
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 4

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser
 - › As a Business and Individual

Elul 5781 - Maintaining a Kosher Work Environment

- Yichud in the Workplace - 2
- Interaction With the Opposite Gender - 2

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Websites and E-Commerce on Shabbos and Yom Tov

Winter 5782 (Leap Year) - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Ribbis 101/The Basics - 4
- Insurance Issues - 1
- Brokerage - 2
- Lashon Hara in Business - 2
- Legal Holidays and Chukos HaGoyim - 1

Winter 5782 - 2nd Semester - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 3
- Din and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Quitting, Firing, and Severance - 2
- Partnership Dissolution - 2
- Collections - 2
- Bankruptcy - 1

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Maintaining a Facility on Pesach

Summer 5782 - Final Testing and Review

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- More In-Depth and Intricate Learning of Previous Topics
- Nizkei Shcheinim
- Mazik, Garmi, and Halachic Torts
- Hashavas Aveida
- Mitzva of Lending
- Yerusha and Trusts
- Trustees and Executors
- Shomrim and Fiduciaries
- Shluchim and Agents
- Harsha'a and Power of Attorney
- The Shibuda D'Reb Nosson Law
- Hefker, Pruzbul, and Other Choshen Mishpat Topics

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen
- Employment Training
- Facility and Housekeeping
- Compliance and Fiduciary
- Partnership and Employment
- Medical Issues

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska - The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

CURRENT YORUCHA CHABUROS

BELLE HARBOR

Bais Yehuda
R' Dovid Semel

BROOKLYN

R' Felder's Shul
Rabbi Heshy Wolf

Yad Yosef Torah Center
Rabbi Eddie Kassin

Flatbush Park Jewish Center
Rabbi Eli Moskovitz

CHICAGO

Agudas Yisroel of West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

CLEVELAND

Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS

Cogregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DETROIT

Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller

Bnei Israel Kollel
Rabbi Yisroel Cywiak

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash
Rabbi Avraham Hartman

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Isaacs

LAKEWOOD

Bais HaVaad
Rabbi Dovid Grossman

Bais Medrash of Lutzk
Rabbi Yaakov Pascal

Bitbean
Rabbi Aryeh Caplan

Bernath And Rosenberg
Rabbi Baruch Fried
Rabbi Yossi Schuck

LAWRENCE

Heichal Dovid (W)
Rabbi Mattisyahu Blumenthal

LOS ANGELES

Kollel of LA
Rabbi Zalmen Frager

Bait Aaron Torah Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Chabura of Haverstraw
Rabbi Tzvi Rubin

Zichron Yakov
Rabbi Yehuda Russack

Brisker Kollel
Rabbi Michoel Illes

Cogregation Torah Utfila
Rabbi Moshe Langer

PHILADELPHIA

Philadelphia Community Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

QUEENS

Cong. Ohr Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

STATEN ISLAND

Kehilas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Ateres Mordechai
Rabbi Yosef Rothbart

WEST HEMPSTEAD

Young Israel of W. Hempstead
Rabbi Dovid Felt

Eitz Chayim of Dogwood Park
Rabbi Dov Greer

WOODMERE

Kollel Bnei Yeshivos
Rabbi Shmuel Witkin

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Yeshiva Gedola Five Towns
Rabbi Ami Glassberg

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

 732.232.1412 888.485.VAAD(82223) #302 yorucha@baishavaad.org baishavaad.org/yorucha

DOES YOUR BUSINESS

...sell chametz products via an **online marketplace** like **Amazon**?

...serve chametz on Pesach, such as a **healthcare facility**?

...**depend** on chametz, such as a **trucking company** that hauls bread for clients?

...**profit indirectly** from the sale of chametz on Pesach, like a property owner who **leases space** to **Dunkin' Donuts**?

...sell chametz that may be **returned** either on or after Pesach?

...sell chametz on **consignment**?

YOU MAY NEED A SPECIALIZED

CORPORATE MECHIRAS CHAMETZ

**CONTACT THE BAIS HAVAAD OFFICE
FOR A FREE CONSULTATION**

Schedule a mechiras chametz consultation:

1.888.485.8223 x.363 | info@baishavaad.org | 📞 732.232.1412

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #303

 yorucha@baishavaad.org

 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.